

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Ontwerpbesluit van
tot wijziging Besluit garantiebedrag Wajong in verband met verlenging van de periode
van het garantiebedrag

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van
datum openlaten, nr. nr. invullen;

Gelet op artikel 8:8, zesde lid, van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening
jonggehandicapten;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
van [niet invullen],

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Artikel I

In het Besluit garantiebedrag Wajong wordt na artikel 2 een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2a Verlenging periode

De periode, bedoeld in artikel 8:8, vijfde lid, van de Wet
arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten wordt voor het jaar 2022
verlengd met vijf maanden.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2022.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in
het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

D. Wiersma

Nota van toelichting

1 Aanleiding

Met de Wet van 27 mei 2020 tot wijziging van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten en enkele andere wetten in verband met de verdere activering van de participatie van jonggehandicapten en het harmoniseren van de verschillende regimes Wajong (Stb. 2020, 173) (hierna: Wet vereenvoudiging Wajong) zijn diverse wijzigingen in de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (hierna: Wajong) doorgevoerd.

Om ervoor te zorgen dat Wajongers er niet in uitkering op achteruitgaan door de Wet vereenvoudiging Wajong is een garantiebedrag ingesteld. Dat garantiebedrag zorgt ervoor dat een werkende Wajonger er op het moment van inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging Wajong in totaalinkomen niet op achteruitgaat. De aanspraak op het garantiebedrag vervalt als aan één van de volgende voorwaarden is voldaan: de inkomensondersteuning op basis van de nieuwe regels is gedurende een aaneengesloten periode van twaalf maanden hoger dan het garantiebedrag, en/of de Wajonger heeft voor een periode van twaalf maanden geen inkomen.

De Eerste Kamer heeft bij de behandeling van de Wet vereenvoudiging Wajong de Motie-Stienen aangenomen.¹ Deze motie verzocht de toenmalig Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) haar bevoegdheden in te zetten om de termijn waarna aanspraak op het garantiebedrag vervalt tijdelijk te verlengen, indien dat nodig is om de crisisbestendigheid van het garantiebedrag te versterken. Als dat wordt gedaan hebben Wajongers langer de tijd om werk te vinden en het garantiebedrag te laten herleven. Die motie is uitgevoerd door in de Wajong de mogelijkheid op te nemen om de termijn van het garantiebedrag bij algemene maatregel van bestuur tijdelijk te verlengen voor zover dat nodig is in verband met de COVID-19 crisis (artikel 8:8, zesde lid, Wajong) en onderzoek te doen naar de gewijzigde arbeidsmarktkansen voor Wajongers door de coronacrisis.

Dit besluit regelt een verlenging van de termijn, die nu een jaar is (artikel 8:8, vijfde lid, Wajong), waarbinnen het garantiebedrag kan herleven. De verlenging is vijf maanden. Met de verlenging bedraagt de termijn zeventien maanden. De verlenging geldt voor heel het jaar 2022. Beschikbare gegevens over arbeidsmarktkansen in 2022 kunnen aanleiding geven opnieuw tot een dergelijk besluit over te gaan in het daaropvolgende jaar.

2 Inhoud besluit

2.1 Achtergrond termijn garantiebedrag

Het Besluit garantiebedrag Wajong regelt hoe het garantiebedrag berekend wordt. In de inleiding is de werking van het garantiebedrag kort uitgelegd. Het garantiebedrag wordt uitbetaald als het garantiebedrag hoger is dan de inkomensondersteuning op basis van de geharmoniseerde inkomensregeling. De regels over het vervallen van de aanspraak op het garantiebedrag betekenen dat de Wajonger aanspraak maakt op het garantiebedrag

¹ Kamerstukken I 2019/20, 35 213, L.

zolang de dienstbetrekking voortduurt of binnen twaalf maanden na beëindiging van de dienstbetrekking een nieuwe dienstbetrekking aangegaan wordt.

Bij de lengte van de termijn waarna de aanspraak op het garantiebedrag vervalt spelen verschillende overwegingen. In eerdere instanties is er door regering voor een termijn van twee maanden gekozen. Zonder een termijn zouden Wajongers die van baan wisselen het garantiebedrag verliezen. Om te voorkomen dat Wajongers niet meer van baan durven te wisselen is er toen gekozen voor een termijn van twee maanden. Tegelijkertijd voorkomt een korte termijn dat er langdurig grote verschillen in de uitkeringshoogte blijven bestaan tussen Wajongers die werkten op het moment van inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging Wajong en Wajongers die op dat moment niet werkten. De groep die werkte tijdens inwerkingtreding heeft namelijk wel recht op een garantiebedrag terwijl de groep die niet werkte maar later is gaan werken dat niet heeft. Dit is te rechtvaardigen omdat het om overgangsrecht gaat. De groep die werkte blijft bij een langere herlevingsmogelijkheid echter langer en in grotere getalen aanspraak maken op de hogere uitkering volgens de oude regels waardoor er langer nog grote verschillen tussen de genoemde groepen blijven bestaan. De regering was van mening dat dit het gelijkheidsprincipe aantast en verder gaat dan regulier overgangsrecht.

Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel vereenvoudiging Wajong heeft een meerderheid van de Tweede Kamer aangegeven een korte termijn onrechtvaardig te vinden omdat weinig Wajongers die hun baan verliezen op korte termijn een nieuwe baan kunnen vinden.² Hierdoor speelt bij de termijn waarbinnen aanspraak gemaakt kan worden op het garantiebedrag ook de overweging mee hoe snel een bepaald aandeel Wajongers weer een baan kan vinden.

De Tweede Kamer heeft met het amendement Stoffer-Baudet de herlevingstermijn verlengd naar één jaar.³ Hierbij heeft zij overwogen dat er een beperkt verschil zit in het aandeel Wajongers dat een baan vindt binnen een of twee jaar, dat er financiële consequenties verbonden zijn aan een dergelijke verlening en dat er tevens langer ongelijkheid blijft bestaan tussen Wajongers bij een langere periode waarbinnen het garantiebedrag kan herleven. De Tweede Kamer ging hierbij uit van de baanvindkans van Wajongers in 2018⁴

2.2 Verlenging van vijf maanden

De Wajong voorziet er, in lijn met de motie Stienen, in dat de termijn van het garantiebedrag verlengd kan worden voor zover dat nodig is in verband met de COVID-19 crisis. De Eerste Kamer heeft hierbij in overweging genomen dat de coronacrisis de

² Handelingen Plenair debat 30 oktober 2019 35 213 item 8
<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=4ff34e5b-433c-4c7c-82c2-318f4a7c5c5d&title=Arbeidsongeschiktheidsvoorziening%20jonggehandicapten.pdf>

³ Kamerstukken II 2019/20, 35213, nr. 27.

⁴ Handelingen Plenair debat 30 oktober 2019 35 213 item 8
<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=4ff34e5b-433c-4c7c-82c2-318f4a7c5c5d&title=Arbeidsongeschiktheidsvoorziening%20jonggehandicapten.pdf>

arbeidsmarktkansen van Wajongers drastisch kan verslechteren. Een maatstaf voor de arbeidsmarktkansen is de baanvindkans, het aandeel Wajongers dat binnen een bepaalde periode weer een baan vindt.

Met het mogelijk maken van een verlenging tot 24 maanden heeft de regering tevens invulling gegeven aan de motie Schalk waarin verzocht werd de termijn waarbinnen het garantiebedrag herleeft meteen met twaalf maanden te verlengen.⁵ De regering heeft er vanwege de kosten echter voor gekozen een verlenging te koppelen aan daadwerkelijk gewijzigde arbeidsmarktperspectieven. Hiermee is het mogelijk tegemoet te komen aan de wens van de Tweede Kamer om voor een bepaald percentage van de Wajongers het garantiebedrag te laten herleven.

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) heeft voor het Ministerie van SZW jaarlijkse berekeningen van de baanvindkans vervroegd uitgevoerd ten behoeve van dit besluit. Dit is het cumulatieve aandeel Wajongers dat opnieuw aan het werk komt na een eerste baanverlies in een kalenderjaar. Op die manier is het mogelijk een oordeel te geven over de kansen voor Wajongers om aan een baan te komen.

Tabel 1. Cumulatief aandeel Wajongers dat opnieuw aan het werk komt na eerste baanverlies in een kalenderjaar.⁶

Werkverliezers/maand	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2014	8%	15%	23%	28%	32%	36%	39%	42%	45%	47%	49%	52%
2015	9%	18%	24%	29%	34%	38%	41%	45%	47%	50%	52%	54%
2016	11%	20%	27%	32%	37%	41%	45%	48%	51%	53%	55%	57%
2017	12%	22%	28%	33%	38%	42%	45%	48%	51%	53%	55%	57%
2018	12%	22%	29%	34%	38%	42%	45%	47%	50%	52%	53%	55%
2019	13%	22%	29%	34%	37%	40%	43%	45%	46%	48%	50%	51%
2020*	10%	16%	21%	26%	30%	33%	36%	39%	41%	43%	44%	46%

**het aandeel opnieuw aan het werk na X maanden voor werkverliezers in 2020 is gebaseerd op het deel van de werkverliezers in het jaar 2020 waarbij de status na X maanden al bekend kan zijn (deze tabel bevat informatie tot en met maart 2021). Zo kijken we voor de werkhervatting binnen 1-3 maanden naar alle werkverliezers van 2020. Voor de werkhervatting in maand 4 kijken we naar het aandeel werkverliezers van jan-nov 2020 die voor of in de vierde maand weer aan het werk is gegaan. Latere maanden zijn voor 2020 dus steeds op een steeds kleinere groep gebaseerd.*

Het doel van dit besluit is om ervoor te zorgen dat van eenzelfde percentage Wajongers het garantiebedrag herleeft (omdat zij een baan vinden) als in de situatie voor de coronacrisis. Hiervoor ligt het voor de hand cijfers van Wajongers die hun baan verliezen

⁵ Kamerstukken II, 2019-20, 35 213-37.

⁶ Deze cijfers zijn recent en niet gepubliceerd maar door UWV voor SZW berekend met het doel een beeld te kunnen scheppen van de gewijzigde baanvindkans door de coronacrisis.

in 2018 en 2020 te vergelijken omdat Wajongers die hun baan verliezen in 2019 te maken hebben gehad met de coronacrisis. Van de Wajongers die hun baan verliezen in 2018 vond 55% binnen twaalf maanden weer werk terwijl dit voor hen in 2020 slechts 46% was. Om tot het percentage van 55% te komen voor hen in 2020 is het mogelijk de trend in de cijfers door te trekken. Van maand acht tot en met twaalf is er steeds sprake van een stijging van ongeveer 2%. Cijfers uit de monitor arbeidsparticipatie laten zien dat er in voorgaande jaren ook sprake is van een baanvindkans van 2% na de twaalfde maand. Op basis van die cijfers duurt het vijf maanden langer voordat 55% van de Wajongers die hun baan verliezen in 2020 weer een baan gevonden heeft.

Omdat de baanvindkansen een indicatie geven dat het vijf maanden langer duurt voor baanverliezers gedurende de coronaperiode om weer aan een baan te komen, ziet dit besluit toe op een verlenging van het garantiebedrag met vijf maanden.

2.3 Tijdelijkheid verlenging

De wet geeft slechts een tijdelijke (voor de duur van de coronacrisis) mogelijkheid tot verlenging. Het voorliggende besluit geldt tot en met december 2022. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2023 voor alle Wajongers de twaalfmaandstermijn weer gaat gelden voor het vervallen van recht op herleven van het garantiebedrag, ook voor degene die al in de dertiende of veertiende maand zitten van de termijn waarbinnen het garantiebedrag kan herleven. Het is onduidelijk hoelang de impact van coronacrisis op de arbeidsmarktkansen voortduurt en dus ook hoelang het gewijzigde arbeidsmarktperspectief aanleiding geeft voor een langere termijn van herleving van het garantiebedrag. UWV bericht op 22 juli dat de arbeidsdeelname in juni 2021 weer net zo hoog is als voor de coronapandemie.⁷ De aantrekkende arbeidsmarkt en krapte in verschillende beroepsgroepen zorgt er voor dat ook de baanvindkansen van Wajongers verbeteren. Vooralsnog lijkt er daarom geen aanleiding te zijn om na 2022 ook de termijn te verlengen. Op basis van in 2022 beschikbaar komende informatie over baanvindkansen kan te zijner tijd bezien worden of een langer durende verlenging noodzakelijk is. Een oordeel over een nieuwe verlenging kan plaats vinden op basis van dezelfde variabelen en criteria als onderliggend voorstel. De monitor arbeidsparticipatie geeft jaarlijks informatie over werkende Wajongers. Er is afgesproken de Eerste Kamer jaarlijks te informeren over hoe het Wajongers vergaat na inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging Wajong.⁸

3 Financiering en regeldruk

De totale kosten van een verlenging van twaalf naar zeventien maanden bedragen €2,89mln. Hiervan valt €1,34mln in 2022. Deze middelen worden gedekt uit het re-integratiebudget.

Tabel 1. Raming kosten verlenging met vijf maanden (x € mln)

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0,00	1,34	0,75	0,42	0,24	0,13	0,08	0,04	0,02	0,01

⁷ UWV Persbericht, 'Werkloosheid in juni weer onder de 300 duizend', 22 juli 2021.

⁸ Kamerstukken I 2020/21, 35 213, R, p 1.

Regeldruk

Er zijn geen gevolgen voor de regeldruk van werknemers, werkgevers, overige Wajongers of hun begeleiders. Zij hoeven bij deze wijziging niets te doen.

4 Uitvoerbaarheid

UWV kan dit besluit per 1 januari 2022 uitvoeren. De implementatietermijn van 1 januari 2022 is belangrijk omdat vanaf dat moment de eerste Wajongers hun recht op het garantiebedrag zullen verliezen.

5 Ontvangen commentaren

PM – internetconsultatie

6 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2022. Dat is in overeenstemming met het kabinetsbeleid van vaste verandermomenten voor regelgeving, zoals neergelegd in aanwijzing 4.17 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Op grond daarvan treedt een algemene maatregel van bestuur in werking op 1 januari of 1 juli. Van de minimuminvoeringstermijn van twee maanden wordt afgeweken. De reden daarvoor is de noodzaak dat deze wijziging, die verband houdt met de coronacrisis, uiterlijk op 1 januari 2022 in werking treedt. Na die datum verliezen de eerste Wajongers hun recht op het garantiebedrag. Het doel van dit besluit is juist om dit voor een bepaalde groep te voorkomen.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

D. Wiersma